

RAPPORT

Översyn av grundskole- organisation

Fastställt av barn- och utbildningsnämnden
Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Datum 2025-10-29

Gäller 2025

Ärendenr BUN 2025/1555

Version [1.0]

Region Gotland

Besöksadress Visborgsallén 19

Postadress SE-621 81 Visby

Telefon +46 (0)498 26 90 00

E-post regiongotland@gotland.se

Org nr 212000-0803

Webbplats www.gotland.se

Grundskoleorganisation Gotland

Innehåll

Översyn av grundskole-1
organisation1

1. Nulägesrapport3
1.1 Påverkan på grundskoleorganisationen som helhet4

2. Bärande principer5

3. Översikt skolområden6
3.1 Norra Gotlands skolområde.....6
3.2 Roma skolområde7
3.3 Sudrets skolområde8
3.4 Klinte skolområde9
3.5 Södra Visby10
3.6 Västerhejde skolområde11
3.7 Norra Visby.....12
3.8 Väskinde skolområde.....13

4. Bedömning14
4.1 Helhetsperspektivet på skolorganisationen i Region Gotland14
4.2 Förslag på förändring av skolorganisationen.....15
4.3 Resonemang om fler framtida förändringar16

5. Konsekvensanalys i ett tvärperspektiv16
5.1 Miljömässig hållbarhet16
5.2 Social hållbarhet17
5.3 Ekonomisk hållbarhet17
5.4 Jämställdhetsperspektiv17

1. Nulägesrapport

Minskat barnafödande är en nationell trend. Den senaste befolkningsprognosen på Gotland spår att det kommer att finnas cirka 1300 färre skolelever i grundskolan inom en tioårsperiod. Med färre elever i skolororganisationen påverkas både budget och kvalitet. Utredningsrapporten efter uppdraget kring ”Framtidens förskola och grundskola” från 2019–2020¹ är fortsatt aktuell om än läget blivit än mer utmanande med anledning av de kraftigt minskande barnkullarna. Uppdraget då var att skolororganisationen på Gotland skulle närma sig en kostnadsbild i paritet med referenskostnaden i jämförbara kommuner och med bibehållen kvalitetsnivå. Beslutet som fattades var att behålla organisationsstrukturen för dagens förskolor och grundskolor. Dåvarande barn- och utbildningsnämnden beslutade att lägga ned förskolorna Bryggaren och Linden i Visby. Sedan den tidigare utredningen har nämnden vid upprepade tillfällen tillfört extra medel till grundskoleverksamheten. Trots detta kvarstår de ekonomiska utmaningarna och verksamheten uppvisar fortsatt underskott.

Skolinspektionen gjorde under läsåret 2024/2025 flera kvalitetsgranskningar och riktade tillsynen på grundskolor på Gotland. Flera av granskningarna har visat att det funnits brister när det gäller att ge alla elever det stöd de har rätt till enligt skollagen². Bristerna grundar sig delvis i att det finns för få lärare med specialpedagogisk kompetens som kan utreda behov av särskilt stöd och sedan ge det stödet eller handledning till lärare som ska ge stöd. Det leder till att elever får vänta på utredningar och stöd som behöver sättas in tidigt. Det kan bidra till att färre elever når behörighet till gymnasiet.

Nya lagkrav om egna lokaler för elevhälsans personal samt krav på skolbibliotek påverkar också lägesbilden som beskrevs i rapporten från 2019–2020.

Barn- och utbildningsnämnden beslutade därför i juni 2025 att genomföra informationsmöten kring den demografiska utvecklingen och skolororganisationens framtid. Dessa har under hösten hållits i Roma, Klinte, Hemse, Fårösund och Visby³. Deltagarantalet har varit förhållandevis lågt. Möjligen kan det bero på att inga konkreta förslag om avveckling av skolor funnits.

Efter den inledande informationen på mötena hade allmänheten möjlighet att ställa frågor som besvarades av politiker och förvaltningens tjänstepersoner. Medborgare har också uppmanats att framföra sina synpunkter och frågor via registratur med anledning av de demografiska utmaningarna för förskolan och grundskolan.

Några frågor och synpunkter återkom under mötena⁴. Här följer en kort tematisk sammanställning:

- Barn- och utbildningsnämndens ansvar utifrån huvudmannaskapet
- Ifrågasättande av träffsäkerheten för barn- och elevprognosen⁵
- Önskemål om långsiktighet i planerandet av skolororganisationen

¹ BUN 2019:1091: uppdraget var att utreda framtidens skolororganisation på Gotland utifrån en kostnadsbild som närmar sig referenskostnaden i kostnadsutjämnningssystemet med bibehållen kvalitetsnivå. I utredningen skulle särskilt kompetensförsörjning och lokaler belysas.

² Skollag (2010:800)

³ Ny demografisk verklighet – så påverkas förskola och grundskola | Region Gotland

⁴ <https://dokument.gotland.se/IntegrationService.svc/doc/content/48764>

⁵ Tjänsteskrivelse

- Ifrågasättande av fria skolvalet
- Lärare: utbildningsmöjligheter, behörigheter, delade tjänster, löneläge
- Tillgången på behöriga lärare till alla skolor utifrån geografisk spridning
- Likvärdigheten i utbildning för barn på Gotland oavsett var man går i skola.
- Fjärrundervisning och distansundervisning som lösning på att det saknas behöriga lärare⁶
- Profilerings av skolor som en del i att öka attraktionsförmågan⁷
- Tillgången till barn- och elevhälsans professioner för varje skola
- Tydlighet i kommunikation kring skolans utmaningar har saknats.
- Skolans roll för landsbygdens överlevnad och närheten till skola för att få ihop livspusslet för familjer.
- Ifrågasättande av schemaläggning av skolskjutsarna.

1.1 Påverkan på grundskoleorganisationen som helhet

Delområdesprognosen (BUN 2025/551)⁸ med kraftigt vikande elevkullar kommer att påverka hela grundskolans organisation. Totalt sett under en tioårs period beräknas minskningen av antalet barn- och elever reducera nämndens budget med motsvarande 123 miljoner kronor. Prognosen visar i dagsläget att det är norra Gotland, norra Visby och Klinteområdet som har störst nedgång i elevantal.

Grundskolan har inte haft en budget i balans sedan år 2019, utan fått hanterat besparingar och åtgärdsplaner. Sedan skolmiljarden slopades för två år sedan har grundskolans underskott ökat markant. Görs inga förändringar i skolorganisationen kommer underskottet att öka i takt med vikande elevantal.

Oavsett hur väl skolorna försöker anpassa sig till minskat elevantal finns en gräns för hur få medarbetare som behövs för att skola och fritidshem ska kunna hålla öppet och bedriva en trygg, kvalitativ och kompensatorisk verksamhet. Likt förskolan finns krav att fritidshemmet ska kunna upprätthålla öppettider på 12 timmar. För små enheter blir det extra kännbart ekonomiskt.

⁶ får endast bedrivas undantagsvis och/eller i begränsad omfattning

⁷ varje rektor har ett eget mandat att bestämma om skolan ska ha en profil mot något visst ämnesområde

⁸ Tjänsteskrivelse

2. Bärande principer

Rapporten ska ge underlag för beslut om en förändring av skolorganisationen. Bärande principer är:

- Skola och förskola bör i största möjliga mån samplanera förändringar.
- Lärmiljöer:
 - Innemiljö – lokalers standard, eventuellt behov av renovering samt tillgång till specialsalar. Nya lagkrav är att det ska finnas särskilda lokaler för elevhälsans personal samt skolbibliotek.
 - Utemiljö – skolgårdens standard med utrustning och utrymme för olika typer av rastaktiviteter.
 - Förutsättningar för lärande – behöriga lärare och storlek på elevgrupper. Strävan är att elever ska undervisas i åldershomogena klasser. Stödfunktioner
- Elevrelaterade resor under skoldagen ska undvikas i möjligaste mån. Elevernas resande påverkas också att vilka ämnen som möjliga att läsa i den egna skolan, att lärare i ämnet finns liksom eventuella specialsalar för ändamålet.
- Vid skolplacering beaktas elevernas ålder, där yngre elever i större utsträckning prioriteras att få en skola nära hemmet.
- Ledarskapet inom skolorganisationen ska vara hållbart, med fokus på närvaro, pedagogisk utveckling och tydligt ansvar inom en rimlig verksamhetsstorlek.

3. Översikt skolområden

- * I översikten motsvarar en klass en referensklass om 20 elever.
- * Siffror om lärarbehörighet är hämtade från gotland.se⁹
- * Faktiska elevsiffror för läsåret 2025/2026 är hämtade ur elevadministrativa systemet EdLevo den 1 oktober 2025
- * Siffror om maxkapacitet och lokalytor är hämtade ur kommande lokalbehovsplan för 2027–2034.

3.1 Norra Gotlands skolområde

Skola	Prognos 2034	F-klass 251001	F-klass 2034	År 1–3 251001	År 1–3 2034	År 4–6 251001	År 4–6 2034	År 7–9 251001	År 7–9 2034	Per skola 251001	Per skola 2034
Fårösund	- 21%	10	8	33	26	36	28	50	39	129	101
Lärbro	- 21%	8	6	38	30	43	34	-	-	89	70
Solklint	- 14 %	11	9	38	33	42	36	64	55	155	133
Fole	- 14 %	12	10	65	56	47	40	-	-	124	106
Totalt		41	33	174	145	168	138	114	94	497	410

Tabellen visar befolkningsprognosen i % per skola, hur många elever som går i respektive stadium samt en beräknad elevgrupp 2034 utifrån befolkningsprognosen.

Skola	Maxkapacitet	Beläggning i % 25/26	Beräknad beläggning i % 2034	Lokalyta BRA m2	m2 per elev (vid maxkapacitet)	m2 per elev 25/26	Beräknad m2 per elev 2034
Fårösund	250	52	40	3691	15	29	37
Lärbro	175	51	40	1563	9	18	22
Solklint	350	44	38	7058	20	46	53
Fole	165	75	64	1480	9	12	14
Totalt	940	53	44	13792	15	28	34

Tabellen visar varje skolas maxkapacitet, beläggning i % innevarande läsår samt beräknad beläggning enligt befolkningsprognosen 2034. Tabellen visar även varje skolas totala elevyta samt hur många kvadratmeter varje elev har att tillgå.

I norra Gotlands skolområde finns fyra skolor.
Fårösund F-9, Lärbro skola F-6, Solklintsskolan F-9 och Fole skola F-6.
Elever från Lärbro har sin högstadieskola i Fårösund medan Fole tillhör Soklintskolan.

Skolområdet är det enda skolområde på Gotland som har två högstadium. Även om man slår samman elevantalet på dem är de sammantaget det minsta högstadiet på Gotland.

Enligt prognosen kommer området att ha 87 färre elever färre elever fram till år 2034.
Det motsvarar ungefär Lärbro skola i dagläget eller drygt fyra klasser.

Skolorna på norra Gotland är i förhållandevis gott skick både vad gäller utemiljö och innemiljö. Alla har en idrottshall i anslutning till skolan. Elever från Fole och Lärbro

⁹ Kompetensförsörjning, behörighet och personaltäthet

skjutsas till högstadieskolorna för att få undervisning i moderna språk och hemkunskap. Oftast läses något ämne till för att fylla skoldagen.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne läsår 24/25	Behörighet i procent för Gotland Snittet för riket 24/25 är 73,4% Nya siffror för 25/26 kommer vt-26.
Fårösund	59,8
Lärbro	26,7
Solklint	43,4
Fole	58,7

Tabellen visar antalet behöriga lärare för varje skola. Siffrorna är för läsåret 24/25. Rikssnittet är 73,4%

Norra Gotlands skolområde är det skolområde med lägst andel behöriga lärare. Ingen skola ligger över snittet för riket. Under innevarande läsår har fler behöriga lärare anställts vilket kommer att synas i siffrorna för detta läsår när de presenteras i vår. Skolområdet har en rektor och en biträdande rektor. En biträdande rektorstjänst är vakant i dagsläget.

3.2 Roma skolområde

Skola	Prognos 2034	F-klass 25100 1	F-klass 2034 4	År 1-3 25100 1	År 1-3 2034 4	År 4-6 25100 1	År 4-6 2034 4	År 7-9 25100 1	År 7-9 2034 4	Per skola 25100 1	Per skola 2034
Roma	-13 %	26	20	84	73	77	67	167	145	354	305
Kräklingbo	-13 %	9	8	24	21	15	13	-	-	48	42
Dalhem	-13%	14	12	41	36	41	36	-	-	96	84
Endre	-13%	13	11	36	31	29	25	-	-	78	67
Vänge	-13%	10	8	16	14	11	10	-	-	37	32
Totalt		72	59	201	175	173	151	167	145	613	530

Tabellen visar befolkningsprognosen i % per skola, hur många elever som går i respektive stadium samt en beräknad elevgrupp 2034 utifrån befolkningsprognosen.

Kommentar [MM1]: Bytt till tabelltypsnitt på alla tabeller.

Kommentar [CL2R1]: Okej. Då pillar inte jag på tabellerna. Jag kanske gjorde det på den första innan jag såg din kommentar! Men de ser lite konstiga ut när det blir en siffra ensam längst ner. Jag håller för ögonen då

Skola	Maxkapacitet	Beläggning i % 25/26	Beräknad beläggning i % 2034	Lokalyt a BRA m2	m2 per elev (vid maxkapacitet)	m2 per elev 25/26	Beräknad m2 per elev 2034
Roma	350	102	87	5673	16	16	19
Kräklingbo	150	32	28	959	6	20	23
Dalhem	175	55	48	1206	7	13	14
Endre	100	77	67	805	8	10	12
Vänge	110	37	29	950	9	26	30
Totalt	885	69	60	9593	11	16	18

Tabellen visar varje skolas maxkapacitet, beläggning i % innevarande läsår samt beräknad beläggning enligt befolkningsprognosen 2034. Tabellen visar även varje skolas totala elevtal samt hur många kvadratmeter varje elev har att tillgå.

I Roma skolområde finns fem skolor:
Romaskolan F-9, Kräklingbo skola F-6, Dalhem skola F-6, Endre skola F-6 (från ht-27 F-3), Vänge skola F-6. Elever från Kräklingbo, Dalhem, Ende, Vänge tillhör Romaskolans

högstadium.

Elever från Kräklingbo och Vänge skjutsas till Roma för idrottsundervisning.
Elever från Endre skjutsas antingen till Dalhem eller Roma för idrottsundervisning.
Elever i år sex på samtliga skolor får undervisning i moderna språk och hemkunskap på Romaskolan.

Elever i år sex och tre tillhörande Vänge skola får sin undervisning på Romaskolan då elevantalet varit för lågt för att utgöra en undervisningsgrupp. År tre har gått där sedan förskoleklass medan år sex flyttade till detta läsår efter önskemål från vårdnadshavare. Det innebär att Vänge skola saknar två klasser idag.

Enligt prognosen kommer området att ha 83 färre elever fram till år 2034. Det motsvarar ungefär Dalhem skola eller Kräklingbo och Vänge skolor i dagsläget. Det motsvarar drygt fyra klasser.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne läsår 2024/25	Behörighet i procent för Gotland. Snittet för riket 2024/25 är 73,4% Nya siffror för 2025/26 kommer vt-26.
Roma	50,3
Kräklingbo	78,3
Dalhem	52,4
Endre	59,2
Vänge	75,5

Tabellen visar antalet behöriga lärare för varje skola. Siffrorna är för läsåret 24/25. Rikssnittet är 73,4%

Roma skolområde har låg andel behöriga lärare sett till behörigheten på Gotland. Två skolor i området ligger något över snittet för riket.
Skolområdet har en rektor och tre biträdande rektorer.

Vänge skola och förskola har stora renoveringsbehov då lokalerna är slitna. Även skolgården har behov av översyn. En preliminär kostnad om 30 miljoner kronor är framräknad i lokalbehovsplanen för tidsperioden 2027–2034.

Vänge skola har idag 37 elever inskrivna i skolan. Om tio år är prognosen 32 elever. Det motsvarar knappt två klasser. Elever undervisas i B-form, alltså flera årskurser i samma klassrum med samma lärare. Eleverna kan beredas plats på Romaskolan.

3.3 Sudrets skolområde

Skola	Prognos 2034	F-klass 251001	F-klass 2034	År 1–3 251001	År 1–3 2034	År 4–6 251001	År 4–6 2034	År 7–9 251001	År 7–9 2034	Per skola 251001	Per skola 2034
Högby	-10%	19	17	59	53	71	64	196	176	345	310
Öja	-10%	5	4	14	13	16	14	-	-	35	31
Havdhem	-10%	10	9	42	38	37	33	-	-	89	80
Gärda	-10%	17	15	52	47	41	37	-	-	110	99
Stångå	-10%	10	9	27	24	51	46	-	-	88	79
Totalt		61	54	194	175	216	194	196	176	667	599

Tabellen visar befolkningsprognosen i % per skola, hur många elever som går i respektive stadium samt en beräknad elevgrupp 2034 utifrån befolkningsprognosen.

Skola	Max kapacitet	Beläggning i % 25/26	Beräknad beläggning i % 2034	Lokalyta BRA m2	m2 per elev (vid max kapacitet)	m2 per elev 25/26	Beräknad m2 per elev 2034
Högby	500	68	62	6253	13	18	20
Öja	125	28	25	1989	16	57	64
Havdhem	175	51	46	1143	7	13	14
Garda	175	63	57	2323	13	21	23
Stånga	140	63	56	1022	7	12	13
Totalt	1115	60	54	12930	12	19	22

Tabellen visar varje skolas maxkapacitet, beläggning i % innevarande läsår samt beräknad beläggning enligt befolkningsprognosen 2034. Tabellen visar även varje skolas totala elevyta samt hur många kvadratmeter varje elev har att tillgå.

I Sudrets skolområde finns fem skolor:
Högbyskolan F-9, Garda skola F-6. Stånga skola F-6, Öja skola F-6 och Havdhem skola F-6. Elever från Garda, Stånga, Öja och Havdhem tillhör Högbyskolans högstadium.

Elever från Stånga skola skjutsas antingen till Högbyskolan eller Garda skola för idrottsundervisning. Elever i år 6 från samtliga skolor läser hemkunskap och moderna språk på Högbyskolan.

Enligt prognosen kommer Sudrets skolområde att ha 68 färre elever 2034. Det motsvarar drygt tre klasser eller Stånga skola.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne läsår 24/25	Behörighet i procent för Gotland Snittet för riket 24/25 är 73,4% Nya siffror för 25/26 kommer vt-26.
Högby	63,1
Öja	90,4
Havdhem	76,8
Garda	81,1
Stånga	72,6

Tabellen visar antalet behöriga lärare för varje skola. Siffrorna är för läsåret 24/25. Rikssnittet är 73,4%

Andel behöriga lärare inom Sudrets skolområden ligger runt snittet för riket. Högbyskolan är den skola som har lägst behörighet.
Skolområdet har en rektor och tre biträdande rektorer.

3.4 Klinte skolområde

Skola	Prognos 2034	F-klass 251001	F-klass 2034	År 1-3 251001	År 1-3 2034	År 4-6 251001	År 4-6 2034	År 7-9 251001	År 7-9 2034	Per skola 251001	Per skola 2034
Klinte	-30%	21	15	73	51	99	69	101	71	294	206
Sanda	-30%	12	8	57	40	-	-	-	-	69	48
Totalt		33	23	130	91	99	69	101	71	363	254

Tabellen visar befolkningsprognosen i % per skola, hur många elever som går i respektive stadium samt en beräknad elevgrupp 2034 utifrån befolkningsprognosen.

Skola	Max kapacitet	Beläggning i % 25/26	Beräknad beläggning i % 2034	Lokalyta BRA m2	m2 per elev (vid max kapacitet)	m2 per elev 25/26	Beräknad m2 per elev 2034
Klinte	500	59	41	7185	14	24	35
Sanda	100	69	48	871	9	13	18

Totalt	600	61	42	8056	13	22	32
--------	-----	----	----	------	----	----	----

Tabellen visar varje skolas maxkapacitet, beläggning i % innevarande läsår samt beräknad beläggning enligt befolkningsprognosen 2034. Tabellen visar även varje skolas totala elevyta samt hur många kvadratmeter varje elev har att tillgå.

I Klinte skolområde finns två skolor:
Klinteskolan F-9 och Sanda skola F-3.
Elever från Sanda går vidare till Klinteskolan från år 4.

Enligt prognosen kommer Klinte skolområde ha 109 färre elever år 2034. Det motsvarar drygt fem klasser. Klinteområdet är det område som minskar mest på hela Gotland.

Sanda skola har stora renoveringsbehov, se lokalbehovsplan 2027–2034. Klinteskolan kan bereda plats för alla elever från Sanda. Förvaltningen har presenterat ett antal alternativ för förskolan i Sanda.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne läsår 2024/25	Behörighet i procent för Gotland Snittet för riket 2024/25 är 73,4% Nya siffror för 2025/26 kommer vt-26
Klinte	64,2
Sanda	66,9

Tabellen visar antalet behöriga lärare för varje skola. Siffrorna är för läsåret 24/25. Rikssnittet är 73,4%

Andel behöriga lärare i både Klinte och Sanda ligger under snittet för riket.
Klinteområdet har en rektor och en biträdande rektor

3.5 Södra Visby

Skola	Prognos 2034	F-klass 251001	F-klass 2034	År 1–3 251001	År 1–3 2034	År 4–6 251001	År 4–6 2034	År 7–9 251001	År 7–9 2034	Per skola 251001	Per skola 2034
Södervärn	-10%	-	-	-	-	125	112	531	478	656	590
Lyckåker	-10%	40	36	134	121	-	-	-	-	174	157
Gråbo	-10%	21	19	82	74	84	76	-	-	187	169
Terra Nova	-10%	22	20	72	65	72	65	-	-	166	150
Totalt		113	75	288	260	281	253	531	478	1183	1066

Tabellen visar befolkningsprognosen i % per skola, hur många elever som går i respektive stadium samt en beräknad elevgrupp 2034 utifrån befolkningsprognosen.

Skola	Maxkapacitet	Beläggning i % 25/26	Beräknad beläggning i % 2034	Lokalyt a BRA m2	m2 per elev (vid maxkapacitet)	m2 per elev 25/26	Beräknad m2 per elev 2034
Södervärn	700	94	84	7268	10	11	12
Lyckåker	180	97	87	1895	11	11	12
Gråbo	220	85	77	4561	21	24	27
Terra Nova	190	87	79	1787	9	11	12
Totalt	1290	92	83	15511	12	13	15

Tabellen visar varje skolas maxkapacitet, beläggning i % innevarande läsår samt beräknad beläggning enligt befolkningsprognosen 2034. Tabellen visar även varje skolas totala elevyta samt hur många kvadratmeter varje elev har att tillgå.

I södra Visby finns fyra skolor:
Södervärnsskolan F-9, Lyckåkerskolan F-3, Gråboskolan F-6, Terra Novaskolan F-6
Elever från Lyckåker, Gråbo och Terra Nova tillhör Södervärnsskolans högstadium.

Elever från Terra Novaskolan och Lyckåker går till Gråboskolan för att få undervisning i slöjd. Mellanstadiet på Terra Novaskolan går till Gråboskolan för idrottsundervisning en lektion/vecka. Elever i årskurs 6 från Gråbo och Terra Nova läser moderna språk och hemkunskap på Södervärnsskolan.

Enligt prognosen kommer Södra Visby att ha 117 färre elever år 2034. Det motsvarar cirka sex klasser.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne läsår 2024/25	Behörighet i procent för Gotland Snittet för riket 2024/25 är 73,4% Nya siffror för 2025/26 kommer vt-26.
Södervärn	77,3
Lyckåker	88,6
Gråbo	77,4
Terra Nova	79,3

Tabellen visar antalet behöriga lärare för varje skola. Siffrorna är för läsåret 24/25. Rikssnittet är 73,4%

Andel behöriga lärare på skolorna i Södra Visby ligger över snittet för riket.
Skolorna i södra Visby har fyra rektorer och tre biträdande rektorer.

3.6 Västerhejde skolområde

Skola	Prognos 2034	F-klass 25100 1	F-klass 2034	År 1-3 25100 1	År 1-3 2034	År 4-6 25100 1	År 4-6 2034	År 7-9 25100 1	År 7-9 2034	Per skola 25100 1	Per skola 2034
Västerhejde	-10%	34	31	115	103	125	112	-		274	246
Eskelhem	-10%	11	10	39	35	-		-		50	45
Totalt		45	41	154	138	125	112			324	291

Tabellen visar befolkningsprognosen i % per skola, hur många elever som går i respektive stadium samt en beräknad elevgrupp 2034 utifrån befolkningsprognosen.

Skola	Max-kapacitet	Beläggning i % 25/26	Beräknad beläggning i % 2034	Lokalyta BRA m2	m2 per elev (vid maxkapacitet)	m2 per elev 25/26	Beräknad m2 per elev 2034
Västerhejde	300	91	82	3180	11	12	13
Eskelhem	75	67	60	902	12	18	20
Totalt	375	86	78	4082	11	13	14

Tabellen visar varje skolas maxkapacitet, beläggning i % innevarande läsår samt beräknad beläggning enligt befolkningsprognosen 2034. Tabellen visar även varje skolas totala elevyta samt hur många kvadratmeter varje elev har att tillgå.

I Västerhejde skolområde finns två skolor:
Västerhejde skola F-6 och Eskelhem skola F-3. Elever från Eskelhem skola går vidare till Västerhejde skola från år 4.
Elever från Västerhejde skola tillhör Södervärnsskolans högstadium

Elever i år 6 från Västerhejde skola läser moderna språk och hemkunskap på Södervärnsskolan. Elever från Eskelhem skjutsas till Västerhejde för idrottsundervisning.

Enligt prognosen kommer Västerhejde skolområde att ha 33 färre elever år 2034. Det motsvarar knappt två klasser.

Förskolan i Eskelhem lades ned till läsåret 2025/26 på grund av starkt vikande barnunderlag på mellersta Gotland.

Västerhejde skola har en paviljong som skall ersättas med en permanent byggnad. Bygglov för detta nekas av Försvarsmakten. Hur frågan kommer att lösas är inte avgjort. Beroende på beslut är det oklart hur skolorna i Västerhejde och Eskelhem och eventuellt södra Visby påverkas.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne läsåret 2024/25	Behörighet i procent för Gotland Snittet för riket 2024/25 är 73,4% Nya siffror för 2025/26 kommer vt-26
Västerhejde	85,1
Eskelhem	79,4

Tabellen visar antalet behöriga lärare för varje skola. Siffrorna är för läsåret 24/25. Rikssnittet är 73,4%

Andel behöriga lärare ligger över snittet för riket.
Skolområdet leds av en rektor och en biträdande rektor.

3.7 Norra Visby

Skola	Prognos 2034	F-klass 251001	F-klass 2034	År 1-3 251001	År 1-3 2034	År 4-6 251001	År 4-6 2034	År 7-9 251001	År 7-9 2034	Per skola 251001	Per skola 2034
Solberga	-22%	-	-	-	-	-	-	620	484	620	484
Polhem	-22%	-	-	47	37	-	-	-	-	47	(37)
Norrbacka	-22%	32	25	70	55	124	97	-	-	226	177
S:t Hans	-22%	23	18	68	53	68	53	-	-	159	124
Tjelvar	-22%	21	16	65	51	62	48	-	-	148	115
Allé	-22%	41	32	129	101	144	115	-	-	314	248
Totalt		117	91	379	297	398	313	620	484	1514	1185

Tabellen visar varje skolas befolkningsprognosen i % per skola, hur många elever som går i respektive stadium samt en beräknad elevgrupp 2034 utifrån befolkningsprognosen.

Skola	Maxkapacitet	Beläggning i % 25/26	Beräknad beläggning i % 2034	Lokalyt a BRA m2	m2 per elev (vid maxkapacitet)	m2 per elev 25/26	Beräknad m2 per elev 2034
Solberga	850	80	57	9677	11	14	20
(Polhem)	60	92	62	1000	17	18	(27)
Norrbacka	230	99	77	3179	14	14	18
S:t Hans	190	84	65	3177	17	20	26
Tjelvar	160	93	72	3005	19	20	26
Allé	350	89	71	2959	8	9	12
Totalt	1840	82	64	22997	12	15	19

Tabellen visar varje skolas maxkapacitet, beläggning i % innevarande läsåret samt beräknad beläggning enligt befolkningsprognosen 2034. Tabellen visar även varje skolas totala elevyta samt hur många kvadratmeter varje elev har att tillgå.

I norra Visby finns sex skolor:
Solbergaskolan F-9, Polhemskolan 1–3, Norrbackaskolan F-6, S:t Hansskolan F-6, Tjelvarskolan F-6 och Alléskolan F-6.
Elever från Polhemskolan, Norrbackaskolan, S:t Hansskolan, Tjelvarskolan och Alléskolan tillhör Solberga högstadium.
Elever i år 6 läser moderna språk och hemkunskap på Solbergaskolan. Alla skolor utom Alléskolan har en idrottshall i anslutning till skolan. Alléskolan använder A7- hallen och idrottshallar på Solbergaskolan. Tillgången på idrottshallar motsvarar inte behovet i norra Visby i dagsläget. Det är ett svårt pussel att få till inför varje nytt läsår.

Enligt prognosen kommer Norra Visby att ha 329 färre elever år 2034. Det motsvarar Alléskolan eller drygt 16 klasser.

Beslut om att avveckla Polhemskolan har fattats. Inför innevarande läsår 2025/26 har år 4–6 flyttats till Norrbackaskolan. Från höstterminen 2027 flyttar resterande klasser in på Norrbackaskolan och Polhemskolan avvecklas helt. Anpassade skolan som finns på Polhemskolan flyttar till delar av Gråboskolans lokaler.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne läsår 2024/25	Behörighet i procent för Gotland Snittet för riket 2024/25 är 73,4% Nya siffror för 2025/26 kommer vt-26.
Solberga	76,6
Allé	70,2
Tjelvar	77,8
Norrbacka	83,4
S:t Hans	73,3
Polhem	59,3

Tabellen visar antalet behöriga lärare för varje skola. Siffrorna är för läsåret 24/25. Rikssnittet är 73,4%

Andel behöriga lärare är högre än rikssnittet på tre skolor och lägre på tre skolor. Skolorna i norra Visby har fyra rektorer och fem biträdande rektorer.

3.8 Väskinde skolområde

Skola	Prognos 2034	F-klass 25100 1	F-klass 2034	År 1–3 25100 1	År 1–3 2034	År 4–6 25100 1	År 4–6 2034	År 7–9 25100 1	År 7–9 2034	Per skola 25100 1	Per skola 2034
Väskinde	-22%	31	24	118	92	117	91	-	-	266	207
Stenkyrk a	-14%	9	8	1	1	-	-	-	-	10	9
Totalt		40	32	119	93	117	91	-	-	276	216

Tabellen visar befolkningsprognosen i % per skola, hur många elever som går i respektive stadium samt en beräknad elevgrupp 2034 utifrån befolkningsprognosen.

Skola	Maxkapacitet	Beläggning i % 25/26	Beräknad beläggning i % 2034	Lokalyta BRA m2	m2 per elev (vid maxkapacitet)	m2 per elev 25/26	Beräknad m2 per elev 2034
Väskinde	300	98	69	2961	10	10	14
Stenkyrk a	135	7	7	1125	8	113	125

Totalt	435	63	50	4086	9	15	19
Tabellen visar varje skolas maxkapacitet, beläggning i % innevarande läsår samt beräknad beläggning enligt befolkningsprognosen 2034. Tabellen visar även varje skolas totala elevyta samt hur många kvadratmeter varje elev har att tillgå.							

I Väskinde skolområde finns två skolor:
Väskinde skola F-6 och Stenkyrka skola F-3
Elever från Stenkyrka går vidare till Väskinde från år 4. Elever från Väskinde tillhör Solbergaskolans högstadium.
Stenkyrka skola har endast tio elever innevarande läsår (2025/26).

Enligt prognosen kommer Väskinde skolområde att ha 60 färre elever år 2034. Det motsvarar tre klasser. Väskinde skola kan bereda plats för alla elever från Stenkyrka skola.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne läsår 2024/25	Behörighet i procent för Gotland Snittet för riket 2024/25 är 73,4% Nya siffror för 2025/26 kommer vt-26.
Väskinde	88,0
Stenkyrka	56,2

Tabellen visar antalet behöriga lärare för varje skola. Siffrorna är för läsåret 24/25. Rikssnittet är 73,4%

Väskinde skola har hög andel behöriga lärare.
Skolområdet har en rektor.

4. Bedömning

4.1 Helhetsperspektivet på skolorganisationen i Region Gotland

Befolkningsprognosen visar att minskningen av elevantal är ojämnt fördelad över Gotland. Klinteområdet, norra Visby och norra Gotland är de områden som minskar mest. I den stora utredningen om framtidens förskola och skola, BUN 2019/1091 gjordes en grundlig översyn av förskolor och skolor för att säkerställa att det skulle finnas skolor med jämn spridning över Gotland. Skolor som då föreslogs läggas ned var; Humlegårdsskolan – införlivas i Alléskolan från ht-25 (genomfört), Eskelhem skola, Stenkyrka skola – nuvarande nämnd tog beslut våren 2025 om att göra skolan till en F-3 skola (genomfört, men på grund av det fria skolvalet finns nu en F-1 om tio elever i Stenkyrka skola), Fårösunds högstadium, Endre skola, Sanda skola, Kräklingbo skola. Vänge skola, Stånga skola samt Öja skola.

Läget för utpekade skolor har inte förändrats mer än att Stånga skola ökat i elevantal. Utifrån den nya demografiska prognosen kan konstateras att flera av dessa kommer att minska ytterligare utifrån den demografiska prognosen.

Grundskolan på Gotland har över tid försökt lösa de ekonomiska utmaningarna genom att större enheter tagit ansvar för mindre enheter. Stora besparingar på grundskolan de senaste åren har försvårat för alla enheter att bära sig ekonomiskt. Särskilt kännbart är det för små enheter. Ett gemensamt ansvarstagande fungerar inte längre. Grundskolans ekonomi baseras på elevpeng och olika former av statsbidrag. Statsbidragen utgör en osäker tilldelning då de varierar över tid. När ”skolmiljarden” slopades ökade underskottet markant. Vissa statsbidrag är öronmärkta för särskilda insatser och de stämmer inte alltid överens med de behov som finns. Andra statsbidrag kräver medfinansiering vilket gör det svårt att ansöka om dem när medfinansieringen inte går att lösa.

Engagemanget för skolor på landsbygden är stort. Skolan ses som en viktig faktor för att kunna leva och bo på landsbygden. Skola har blivit ett begrepp som används på olika sätt beroende på vad man vill få fram för budskap. Sällan lyfts skolans kärnuppdrag som en viktig faktor. För huvudman och förvaltning finns en skollag att förhålla sig till. Den ställer krav på undervisningens kvalitet och kompensatoriska uppdrag. Skolan ska också arbeta med demokratiuppdraget och att forma våra elever till goda samhällsmedborgare. När diskussioner om skolor förs mellan medborgare och huvudman är det lätt att diskussionerna skjuter förbi varandra och missar målet. För bygden är det viktigt att skolhuset finns kvar – undervisningens betydelse hamnar ofta i andra hand. För huvudman och förvaltning är utbildningen det primära, men det tas samtidigt hänsyn till att skolor ska finnas spridda över hela Gotland, så att alla barn har tillgång till utbildning nära sin hemort.

Skolinspektionen som är skolans tillsynsmyndighet gjorde under förra läsåret flera planerade kvalitetstillsyner och riktade tillsyner mot grundskolans verksamheter. Vid alla inspektioner tilldelades förelägganden. Skolinspektionen pekar bland annat på brister i att ge elever det stöd de har rätt till. Rektorer, lärare och personal på alla skolor på Gotland gör sitt yttersta för att ge eleverna det de har rätt till men det är svårt att få både personella och ekonomiska resurser att räcka till och i slutändan är det elevernas utbildning som påverkas. Nämndens mål om att fler elever ska bli behöriga till gymnasiet har inte nåtts de senaste fyra åren.

4.2 Förslag på förändring av skolorganisationen

Förvaltningens förslag är att

- **Stenkyrka skola avvecklas från höstterminen 2026.**
För Väskinde skolområde, där Stenkyrka ingår, är beläggningen av befintliga elevplatser 63 procent. Görs inga förändringar kommer beläggningen att vara 50 procent år 2034 enligt prognosen. Genom att avveckla Stenkyrka skola ökar beläggningen till 92 procent för att sjunka till 72 procent fram till 2034.
De elever som finns i Stenkyrka skola får plats i Väskinde skola om vårdnadshavarna önskar det.
Inför detta läsår fanns 15 barn inskrivna på Stenkyrka skola. Vårdnadshavarna till de fem eleverna i år två och tre valde att ansöka om plats i Väskinde skola då klassen blivit för liten och kvarvarande elever saknade sina kamrater. Endast tio elever återstår och arbetsmiljön är påverkad för både elever och personal.
Genom att avveckla Stenkyrka skola förbättras rektorns möjligheter att vara pedagogisk ledare då rektorn får en skolenhet att ansvara för och således kan finnas tillgänglig i större utsträckning.
- **Vänge skola avvecklas från höstterminen 2026.**
Vänge skola (och förskola) har stora renoveringsbehov. Enligt lokalbehovsplanen är en framräknad kostnad för detta drygt 30 miljoner kronor. Därtill kommer kostnader för att förbättra skolgården.
I dagsläget finns 37 elever i Vänge skola. Enligt prognosen kommer de att vara 32 elever 2034. Genom att flytta eleverna till Roma skola får de fler kamrater att välja mellan, större tillgång till barn- och elevhälsa samt slipper extra skjutsar under skoldagen för att ta del av slöjd, idrott och moderna språk. Två klasser från Vänge skola får redan idag sin undervisning på Romaskolan.

För rektor och biträdande rektorer blir de en skola färre att organisera och finnas tillgänglig på. Det innebär samordningsvinster som ytterst kommer eleverna till godo.

4.3 Resonemang om fler framtida förändringar

Vid de informationsmöten som genomförts har synpunkter framförts om möjligheterna att bussa elever från Öja skola till Havdhem skola. Det skulle innebära att eleverna börjar sin dag med fritids på Öja skola eller kommer direkt till skolan när bussen ska avgå till Havdhem skola. De har sedan sin skoldag på Havdhem skola för att återvända till fritids i Öja skola eller gå hem efter skoldagens slut. Denna lösning skulle även vara tillämplig på Kräklingbo skola.

För eleverna skulle de innebära att de hamnar i lärmiljöer där de får tillgång till fler kamrater och undervisning av fler behöriga lärare. För lärarnas del innebär det att de får fler kollegor, att antalet kringuppgifter minskar då det är fler lärare som kan dela på uppgifterna och att verksamheten blir lättare att organisera med fler personal.

För norra Visby har anpassningar av skolorganisationen påbörjats med avveckling av Polhemskolan. Trots det kan det bli aktuellt att föreslå ytterligare avvecklingar då norra Visby är det område som har stor minskning enligt prognosen. Enligt prognosen är det S:t Hans skolan som har det minsta elevunderlaget.

Vad gäller norra Gotlands skolområde är det högstadierna som utgör den största utmaningen. Det är en utmaning både geografiskt och elevmässigt. Att det behövs ett högstadium på norra Gotland är helt klart. Det optimala skulle vara att placera det i Lärbro. Den lösningen är svår att motivera ur ett ekonomiskt perspektiv då både Fårösundsskolan och Solklintsskolan har bra och anpassade lokaler för högstadium. Avvecklas högstadiet i Fårösund kommer vårdnadshavare att välja Visby enligt deltagare på informationsmötena. Solklintsskolan är inte ett alternativ.

Om Solklintsskolans högstadium skulle avvecklas har elever därifrån lika lång restid till Fårösund som till Visby. Det alternativet skulle göra att elever boende längst norrut på ön säkras en högstadieskola även om den blir mycket liten och inte kan erbjuda optimal lärmiljö för äldre elever.

5. Konsekvensanalys i ett tvärperspektiv

5.1 Miljömässig hållbarhet

En mer samlad skolorganisation kan bidra till minskad klimatpåverkan genom effektivare resursanvändning och energiförbrukning. Flera av de mindre skolorna på Gotland finns i byggnader med stort underhållsbehov. En mer koncentrerad skolstruktur kan på sikt bidra till minskade utsläpp och lägre klimatpåverkan genom effektivare nyttjande av lokaler och modernare byggnader med bättre energiprestanda.

Samtidigt behöver transportaspekten vägas in. Längre skolresor innebär ökade transporter, men forskning visar att **energi- och driftvinsterna ofta överstiger transporternas utsläpp** när små, ineffektiva byggnader kan tas ur bruk (Naturvårdsverket, 2021). Att upprätthålla flera underutnyttjade skolenheter kan därmed ses som resursmässigt ineffektivt ur både ett klimat- och ett ekonomiskt perspektiv.

5.2 Social hållbarhet

Skolan har en central roll i det lokala samhället och bidrar till identitet, trygghet och delaktighet. Det finns därför en stark förståelse för de känslor och den oro som skolnedläggningar väcker i vissa bygder. Samtidigt behöver beslut grundas i skolans kärnuppgift – att ge varje elev en likvärdig utbildning och goda förutsättningar att nå kunskapsmålen.

Små skolor med mycket få elever riskerar att bli sårbara ur både pedagogisk och social synvinkel. Forskning visar att **tillgång till behöriga lärare, elevhälsa och kollegialt lärande** har större betydelse för elevernas utveckling än skolans geografiska läge (Skolverket, 2020; Hargreaves, 2019). Större elevgrupper möjliggör varierad undervisning, fler sociala relationer och tryggare lärmiljöer.

För att värna den sociala hållbarheten i berörda bygder kan regionen arbeta med **lokala omställningsinsatser**, såsom att använda de tidigare skolbyggnaderna för annan samhällsservice, fritidsverksamhet eller föreningsliv. På så sätt kan bygdens sociala funktioner bevaras även när skolans verksamhet flyttas.

5.3 Ekonomisk hållbarhet

Gotlands skolororganisation står inför ett tydligt ekonomiskt utmaningsläge. Elevantalet förväntas minska med cirka 1300 elever fram till 2034, samtidigt som nuvarande struktur med många små skolor redan idag innebär hög kostnad per elev.

Ekonomisk hållbarhet handlar inte enbart om att minska kostnader, utan om att använda resurserna så att de ger största möjliga nytta för eleverna. En långsiktigt hållbar struktur behöver ge utrymme för investeringar i kompetens, lärmiljö och undervisningskvalitet. Erfarenheter från andra kommuner (SKR, 2023; Riksrevisionen, 2018) visar att **en mer samlad skolororganisation ofta leder till bättre resursutnyttjande, minskad sårbarhet och högre kvalitet i undervisningen**.

På kort sikt kan förändringar innebära kostnader för omställning, skolskjutsar och lokalavveckling, men på längre sikt är detta en förutsättning för att Gotlands skolverksamhet ska vara ekonomiskt hållbar och fortsatt kunna ge eleverna den utbildning de har rätt till.

5.4 Jämställdhetsperspektiv

Förändringar i skolororganisationen påverkar vardagen för elever, vårdnadshavare och personal på olika sätt. Ur ett jämställdhetsperspektiv behöver kommunen beakta hur förändringar påverkar möjligheten att kombinera arbete, familjeliv och fritid. Längre skolresor kan innebära mer tidskrävande vardagslogistik, vilket särskilt påverkar ensamstående föräldrar, som oftare är kvinnor (Lundqvist & Peterson, 2020).

Samtidigt kan större skolor bidra till ökad jämställdhet i lärmiljön. Elever får tillgång till fler manliga och kvinnliga förebilder, bredare ämnesutbud och fler sociala konstellationer. För personalen kan större arbetsplatser ge bättre förutsättningar för karriärutveckling, kollegialt lärande och jämnare könsfördelning i arbetslagen (Tallberg Broman, 2015).

Ett aktivt jämställdhetsperspektiv i planeringen innebär att kommunen identifierar och motverkar de oönskade konsekvenser som förändringar kan få för olika grupper, och samtidigt tar tillvara de möjligheter som kan stärka jämställdheten.